

Undervisningsbeskrivelse

Stamoplysninger til brug ved prøver til gymnasiale uddannelser

Termin	2023-2024
Institution	Kolding HF og VUC
Uddannelse	HF-enkeltfag
Fag og niveau	Historie B
Lærer(e)	JP Jacob Damgaard Møgeltoft & Njal Laursen Würtz
Hold	HiB12308

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

Titel 1	Vikingetiden (Njal Laursen Würtz)
Titel 2	Kvindesyn og trolddom (Njal Laursen Würtz)
Titel 3	Enevælde og oplysningstid
Titel 4	Fra fattighjælp til velfærdsstat
Titel 5	Historieopgave
Titel 6	Hitlers vej til magten
Titel 7	Fra verdenskrig til kold krig
Titel 8	Det svære demokrati
Titel 9	Danmark på Guldkysten

Beskrivelse af de enkelte undervisningsforløb

Titel 1	Vikingetiden
Indhold	<p>Undervisningsforløbet om vikingetiden fokuserer på perioden fra det 8. til det 11. århundrede og dets betydning for Danmark og Europa. Det dækker vigtige begivenheder som de første dokumenterede vikingeangreb i 793 og Harald Blåtands kristendomsaccept i 960-965. Forløbet udforsker vikingernes rejser, bosættelser og kultur, herunder deres brug af floder og søveje samt etableringen af områder som Danelagen og Normandiet. Der lægges også vægt på periodens historiebrug og dens rolle i formningen af national identitet og politik. Undervisningsforløbet undersøger vikingetidens betydning for Danmarks historie og Europas udvikling.</p> <p>Baggrundsstof</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Peter Frederiksen: Vores Danmarkshistorie, Indledning, Vikingesamfundet, Vikingetiden, 800-1050. Forlaget Columbus, 2022. 2) Bjørn Matsen m.fl.: Vikinger - indsigt og udsyn s. 10-12, s 129-131. Forlaget Systime, 2008. 3) Carl-Johan Bryld: Danmark – tider og temaer, Kristendommens sejr. Forlaget Systime, 2024. 4) Diverse kildeuddrag: Ottars beretning om sin rejse til Hedeby, Turtushi om Hedeby, Den Angelsaksiske Krønike for året 793, Ibn Fadlan om vikingernes skikke, Harald Blåtands kumler på den store Jelling-sten, brev fra pave Nikolaus d. 1. til kong Horik d. 2, 860. 5) DR TV: Danernes store religionsskifte, 2016. 6) DR TV: Historien om Danmark – Vikingetiden , 2017. <p>Analyserede kilder</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Knud Ryg Olsen (red): Grundbog til Danmarkshistorien, Adam af Bremen om Haralds omvendelse, Widukind om Haralds omvendelse. Forlaget Systime, 2024.
Omfang	8 x 90 min
Særlige fokuspunkter	Kernebegreber: Germaner, hedenskab, katolicisme, klosterårsbog, saga, træl, viking, vikingetid
Væsentligste arbejdsformer	<p>Arbejdsformer: Klasseundervisning/gruppearbejde/pararbejde/virtuelle arbejdsformer/skriftligt arbejde</p> <p>Hjælpemidler: Microsoft OneNote, Microsoft Teams, Den Store Danske: Leksikon – Gyldendals åbne encyklopædi, Wikipedia, Den Danske Ordbog – ordnet.dk, danmarkshistorien.dk – Århus Universitet.</p>

Titel 2	Kvindesyn og trolddom
Indhold	<p>Undervisningsforløbet fokuserer på reformationens indflydelse i Danmark fra det 16. århundrede og frem. Det dækker vigtige begivenheder, nøglepersoner som Martin Luther, Christian 4. og Maren Splids, samt konsekvenserne af reformationen på samfundet og kvinders rolle. Det udforsker også trolddomsforfølgelsernes betydning og trykpressens rolle i spredningen af ideer. Essensen er reformationens dybe præg på både religion, politik og kultur i Danmark.</p> <p>Baggrundsstof</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Carl-Johan Bryld: Danmark - tider og temaer, Et samfund i vækst, Byerne, borgerne og kongemagten, Den lutherske reformation, Reformation og enevælde, Heksetro og hekseforfølgelse. Forlaget Systeme, 2024. 2) Irene Petersen: Danske domstole hårdere end Inkquisitionen. Videnskab.dk, 2009. 3) Ribe Mediehus: Maren Splids - heksen. Danhostel Ribe, 2024. - Danmarkshistorien.dk: Da Hans Tausen indledte byreformationen i Viborg. Aarhus Universitet, 2017. 4) Den Gamle By: Konfirmation var livsvigtig i 1800-tallet!. YouTube, 2014. 5) DR TV: 'Liv i renæssancen – de satans kvinder', 2009. 6) DR TV: Historien om Danmark – Reformation og renæssance'. 2017.
Omfang	8 x 90 min
Særlige fokuspunkter	<p>Centrale begreber: Aflad, kætteri, købstad, ortodoksi, reformation, renæssance og reformation, sine og mane</p>
Væsentligste arbejdsformer	<p>Arbejdsformer: Klasseundervisning/gruppearbejde/pararbejde/virtuelle arbejdsformer/skriftligt arbejde</p> <p>Hjælpemidler: Microsoft OneNote, Microsoft Teams, Den Store Danske: Leksikon – Gyldendals åbne encyklopædi, Wikipedia, Den Danske Ordbog – ordnet.dk, danmarkshistorien.dk – Århus Universitet.</p>

Titel 3	Enevælde og Oplysningstid
Indhold	<p>Undervisningsforløbet fokuserer på perioden i Danmark fra 1600-tallet til 1700-tallet og dens betydning for samfundsudviklingen. Det dækker vigtige begivenheder som indførelsen af enevælden under kong Frederik 3. i 1660 og de sociale reformer og landboreformer, der fandt sted under og efter enevælden. Forløbet udforsker også oplysningstidens ideer og bevægelser i Danmark, herunder betydningen af oplysningsmanden Struensee. Der lægges vægt på enevældens politiske struktur og reformernes indflydelse på samfundet, herunder stavnsbåndets ophævelse og landboreformernes konsekvenser.</p> <p>Baggrundslitteratur:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Carl-Johan Bryld: Danmark – tider og temaer, Enevælden indføres, Den nye enevældestat, Moderniseringen af staten, Mod rationalisme og oplysning, Den oplyste enevælde, De store landboreformer, Bondens frigørelse og Reformernes resultater. Forlaget Systime, 2024. 2) Carl-Johan Bryld: Danmark – tider og temaer. Interview med Michael Bregnsbo: Hvad er enevælde. Forlaget Systime, 2024. 3) Carl-Johan Bryld: Danmark – tider og temaer. Interview med Erland Porsmose: En typisk dansk landsby, Landsbyernes alder og Om fællesskab og udskiftning. Forlaget Systime, 2024. 4) DR TV: Historien om Danmark: Enevælde og oplysningstid. 5) DR TV: Dengang vi var bønder [1:6] - Fæstebonde. 6) Nikolaj Arcel: En kongelig affære, 2012 <p>Analyserede kilder</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Carl-Johan Bryld: Danmark – tider og temaer, Johann Friedrich Struensees forsværsskrift, 1772. Forlaget Systime, 2024.
Omfang	8 x 90 min
Særlige fokus-punkter	Centrale begreber: Adelsvælde, enevælde, fæstebonde, godsejer, gods, hoveri, landsbyfællesskab, liberalisme, oplysningstiden, selvejerbonde, standssamfund, stavnsbånd, udflytning, udskiftning
Væsentligste arbejdsformer	Arbejdsformer: Klasseundervisning/gruppearbejde/pararbejde/virtuelle arbejdsformer/skriftligt arbejde

Titel 4	Fra fattighjælp til velfærdsstat
Indhold	<p>Undervisningsforløbet ser på udviklingen af socialpolitikken i Danmark fra 1800-tallet til oprettelsen af velfærdsstaten. Det omfatter centrale datoer som indførelsen af Grundloven i 1849 og forskellige love om social sikring, samt vigtige begivenheder som Wall Street-krakket i 1929 og den efterfølgende verdenskrise. Fokus er på spørgsmålet om selvforskyldt fattigdom og overgangen fra natvægterstat til velfærdsstat. Kernepersoner som Ernst Hansen og K.K. Steincke samt begreber som værdigt trængende og socialreformer er centrale.</p> <p>Baggrundslitteratur:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Deniz Kitir (red): Kampen for det gode samfund - Historie, samfund, religion. Den gode stat - fra natvægterstat til velfærdssamfund. Forlaget System, 2024. 2) Carl-Johan Bryld: Verden efter 1914 – en i dansk perspektiv. Asa Briggs' definition på en velfærdsstat 3) Carl-Johan Bryld: Danmark – tider og temaer: Helga Gade Nielsen - fra underklasse til middelklasse. Forlaget System, 2024. 4) Inge Adriansen m.fl.: Fra oplysningstid til europæisk ekspansion. Velfærdsstatens rødder, Mellemløbet - et socialpolitisk nybrud. Forlaget System, 2016. 5) DR TV: Historien om de fattige 1:4 – 1870-1920 6) DR TV: Historien om de fattige 2:4 – 1920-1950 7) DR TV: Historien om de fattige 3:4 – 1950-1974 8) DR TV: Historien om de fattige 4:4 – 1974-2010 <p>Analyserede kilder:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Danmarkshistorien.dk: Junigrundlovens §89 2) Anders Hassing (red): Danmarkshistorie mellem erindring og glemsel, Helle Thorning-Schmidts grundlovstale, 2013. Forlaget Columbus, 2020.
Omfang	8 x 90 min
Særlige fokuspunkter	Centrale begreber: Absolut og relativ fattigdom, fattiggård, fattighjælp, højkonjunktur, industrialisering, natvægterstat, velfærdsstat, urbanisering, værdigt og ikke-værdigt trængende
Væsentligste arbejdsformer	Arbejdsformer: Klasseundervisning/gruppearbejde/pararbejde/virtuelle arbejdsformer/skriftligt arbejde

Titel 5	Historieopgaven
Indhold	Undervisningsforløb hvor kursisterne har arbejdet med en selvvalgt opgaveformulering.
Omfang	4 x 90 min
Særlige fokus-punkter	Centrale begreber: Formalia, kildehenvisninger, metode, resumé, indholdsfortegnelse, litteraturliste, taksonomi
Væsentligste arbejdsformer	Arbejdsformer: Klasseundervisning, skriftligt arbejde Hjælpemidler: Microsoft OneNote, Microsoft Teams, Den Store Danske: Leksikon – Gyldendals åbne encyklopædi, Wikipedia, Den Danske Ordbog – ordnet.dk, danmarkshistorien.dk – Århus Universitet.

Titel 6	Hitlers vej til magten
Indhold	<p>Undervisningsforløbet fokuserer på Tysklands turbulente periode fra efter Første Verdenskrig til Nazitysklands opståen med perspektiver til Holocaust. Centrale begivenheder som Versaillestraktaten i 1919, Weimarforfatningens indførelse og Hitlers vej til magten er markeret. Dette omfatter vigtige personer som Woodrow Wilson, Clemenceau og Paul von Hindenburg og aktører som de politiske partier i Weimarrepublikken. Begreber som hyperinflation, polarisering og holocaust udforskes også. Derudover er der fakta om Versaillestraktatens hovedpunkter, og hvordan traktaten indledte en afgørende periode i Europas historie.</p> <p>Baggrundsstof</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Carl-Johan Bryld: Verden efter 1914 – i dansk perspektiv. Freden: Idéer og virkelighed, Wilsons idéer, Ikke forhandlinger, men et diktat, Versaillestraktaten, Økonomisk krise efter Første Verdenskrig, Fire økonomiske faser 1918- 1939, Erstatningsproblemet, Verdenskrisen 1929, Politisk polarisering, Tyskland: Weimarrepublikkens svaghed, Modstanden mod Weimarrepublikken, Hitler og nazistpartiet, Hitlers vej til magten, Hitler danner regering 1933, En nazistisk ét-partistat. Forlaget Systime, 2022. 2) Sophie Preisler Nørgaard m.fl.: Unge tyskere skammer sig stadig over nazitid. Kristeligt Dagblad, 2012. 3) Egil Barkfeldt: Ti vigtige ting af vide om Hitler. Kristeligt Dagblad, 2011. 4) Jacob Halvas Bjerre: Holocaust. Nazismens raceideologi, Partiprogrammet og Mein Kampf. Forlaget Frydenlund, 2012. 5) DRTV: Hitlers Vej til Magten 1:2, 2010 6) DRTV: Hitlers Vej til Magten 2:2, 2010 <p>Analyserede kilder:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Carl-Johan Bryld: Verden efter 1914 – i dansk perspektiv: <ol style="list-style-type: none"> a) Den engelske historiker A. J. P. Taylor b) Den engelske historiker Alan Bullock 2) Rudolf Otto Bech: Tysk bjergbondefamilie (Maleri), 1944
Omfang	8 x 90 min
Særlige fokus-punkter	Centrale begreber: Aktør og struktur, antisemitisme, dolkestødslegenden, erstatningsproblemet, etpartistat, fascisme, hyperinflation, kommunisme, nationalsocialisme, politisk polarisering, socialdemokratisme
Væsentligste arbejdsformer	Arbejdsformer: Klasseundervisning/gruppearbejde/pararbejde/virtuelle arbejdsformer/skriftligt arbejde
	Hjælpemidler: Microsoft OneNote, Microsoft Teams, Den Store Danske: Leksikon – Gyldendals åbne encyklopædi, Wikipedia, Den Danske Ordbog – ordnet.dk, danmarkshistorien.dk – Århus Universitet.

Titel 7	Fra verdenskrig til kold krig
Indhold	<p>Undervisningsforløbet udforsker overgangen fra Anden Verdenskrig til den kolde krig. Centrale datoer, begivenheder og personer som Stalin, Churchill, Roosevelt, Truman og George Kennan er fremhævet. Forskellige politiske ideologier og økonomiske systemer, samt begreber som bipolaritet og inddæmning, udforskes også. Der er også en sammenligning mellem forskellige historikers synspunkter om ansvaret for blokdelingen og spændingen, samt vurderinger af Trumandoktrinen, Marshallhjælpen og våbenkapløbet.</p> <p>Baggrundslitteratur:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Carl-Johan Bryld: Verden efter 1914 – i dansk perspektiv: Den kolde krig. Modsetningerne mellem de tidligere allierede, Europas deling 1944-1949, "Folkedemokratiseringen" af Østeuropa, To tyske stater, Trumandoktrinen og Marshallplanen, Hvem havde ansvaret? , Revisionisterne og Mellem traditionalisme og revisionisme. Forlaget Systime, 2022. 2) DRKultur: Fra verdenskrig til kold krig 1, 2018. 3) DRKultur: Fra verdenskrig til kold krig 2, 2018. <p>Analyserede kilder:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Carl-Johan Bryld: Verden efter 1914 – i dansk perspektiv: Ambassadør Novikov om USA's politik, 27. sept. 1946, George Kennan om Sovjetunionens politik, 1946. Forlaget Systime, 2022.
Omfang	8 x 90 min
Særlige fokuspunkter	<p>Centrale begreber: Bipolaritet, containment, etpartistat, jerntæppet, kommunisme, kapitalisme, marshallhjælp, Monroe-doktrinen, planøkonomi, satellitstat, supermagt, terrorbalance, Truman-doktrinen</p>
Væsentligste arbejdsformer	<p>Arbejdsformer: Klasseundervisning/gruppearbejde/pararbejde/virtuelle arbejdsformer/skriftligt arbejde</p> <p>Hjælpemidler: Microsoft OneNote, Microsoft Teams, Den Store Danske: Leksikon – Gyldendals åbne encyklopædi, Wikipedia, Den Danske Ordbog – ordnet.dk, danmarkshistorien.dk – Århus Universitet.</p>

Titel 8	Det svære demokrati
Indhold	<p>Undervisningsforløbet fokuserer på udviklingen af demokrati i Danmark fra midten af 1800-tallet og frem. Det dækker vigtige begivenheder som Den danske revolution i 1848, indførelsen af Grundloven i 1849 og etableringen af parlamentarisme i 1901. Forløbet undersøger også andre demokratiske milepæle, såsom udvidelsen af valgretten til kvinder og tjenestefolk i 1915 og afskaffelsen af Landstinget i 1953. Der lægges vægt på de sociale og politiske omvæltninger i perioden samt på forskellige revolutionstyper og demokratiets udfordringer. Undervisningsforløbet undersøger betydningen af disse begivenheder for udviklingen af demokrati og samfund i Danmark.</p> <p>Baggrundsstof:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Carl-Johan Bryld: Verden før 1914 – i dansk perspektiv. Revolutionernes epoke 1776-1848. Forlaget Systime, 2024. 2) Carl-Johan Bryld: Danmark – tider og temaer. Sprækker i enevældens mur, Partierne dannes: Venstre og Højre, Kampen om parlamentarismen 1875-1901 og Et politisk system formes. Forlaget Systime, 2024. 3) Deniz Kitir (red): Kampen for det gode samfund: Fra enevælde til demokrati - Grundloven 1849. Forlaget Systime, 2024. 4) Aarhus Universitet: Miniforedrag med Anne Engelst Nørgaard – Historien om de 7 F'er. Danmarkshistorien.dk, 2013. 5) DR TV: Historien om Danmark: Grundloven, folket og magten. 6) DR TV: Kvinders valgret 100 år <p>Analyserede kilder:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Aarhus Universitet: Carl Ploug i Landstinget om kommunal stemmeret til kvinder. Danmarkshistorien.dk., 2014.
Omfang	8 x 90 min
Særlige fokus-punkter	Centrale begreber: Almindelig valgret, de 7 F'er, national revolution, parlamentarisme, repræsentativt demokrati, politisk revolution, privilegeret valgret, social revolution
Væsentligste arbejdsformer	<p>Arbejdsformer: Klasseundervisning/gruppearbejde/pararbejde/virtuelle arbejdsformer/skriftligt arbejde</p> <p>Hjælpemidler: Microsoft OneNote, Microsoft Teams, Den Store Danske: Leksikon – Gyldendals åbne encyklopædi, Wikipedia, Den Danske Ordbog – ordnet.dk, danmarkshistorien.dk – Århus Universitet.</p>

Titel 9	Danmark på Guldkysten
Indhold	<p>Undervisningsforløbet fokuserer på Danmarks historiske tilstedeværelse på Afrikas Guldkyst og landets rolle i slavehandlen. Det dækker vigtige begivenheder som det første kulturmøde mellem europæere og afrikanere i 1485, etableringen af dansk fodfæste på Guldkysten i 1658 og Christian 7.s forbud mod slavehandlen i 1792. Forløbet undersøger også betydningen af danske aktører som Ernst Schimmelfmann og diskuterer spørgsmålet om, hvorvidt Danmark bør påtage sig ansvar og give en officiel undskyldning for sin rolle i slavehandlen.</p> <p>Baggrundsstof:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Poul Steiner Jensen (red): Afrikas historie – mødet mellem sorte og hvide. Danmark og det sorte guld, Danmark på Guldkysten. Forlaget Systime, 2016. 2) Aarhus Universitet: Miniforedrag - dansk kolonihistorie. Danmarkshistorien.dk, 2011. 3) Kristian Iversen m.fl.: Danmarkshistorie mellem erindring og glemsel: Dansk angerpolitik - eller mangel på samme? Forlaget Columbus, 2024. 4) DR TV: Slavenation Danmark, afsnit 1, 2017. 5) DR TV: Slavenation Danmark, afsnit 2, 2017. 6) DR TV: Slavenation Danmark, afsnit 3, 2017. 7) DR1: Horisont – Slavernes børn, 2017 <p>Analyserede kilder:</p> <ol style="list-style-type: none"> 8) Aarhus Universitet: Forordning om negerhandlen, 16. marts 1792. Danmarkshistorien.dk, 2022.
Omfang	8 x 90 min
Særlige fokuspunkter	Centrale begreber: Angerpolitik, koloni, ofre og gerningsmænd, trekantshandel, ofre og gerningsmænd
Væsentligste arbejdsformer	<p>Arbejdsformer: Klasseundervisning/gruppearbejde/pararbejde/virtuelle arbejdsformer/skriftligt arbejde</p> <p>Hjælpemidler: Microsoft OneNote, Microsoft Teams, Den Store Danske: Leksikon – Gyldendals åbne encyklopædi, Wikipedia, Den Danske Ordbog – ordnet.dk, danmarkshistorien.dk – Århus Universitet.</p>